

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 1142179
Datum vergadering: 28 januari 2025
Datum voorstel: 10 december 2024
Nummer: 9 A
Onderwerp: Mogelijke deelname windontwikkeling energiegebied ATT

Voorgesteld raadsbesluit

1. In te stemmen met een actieve rol door mogelijke deelname van de gemeente aan de Publiek Private Samenwerking (PPS) in de ontwikkelfase voor windenergie in het energiegebied Almelo–Tubbergen–Twenterand (ATT) om zo lokaal (maatschappelijk) eigendom te realiseren in dit gebied.
2. In te stemmen met het beschikbaar stellen van maximaal EUR 500.000,- als kapitaalstorting in een nog op te richten ontwikkelentiteit voor windontwikkeling ATT en deze kapitaalstorting als deelneming te activeren op de balans.
3. De hiermee gepaard gaande rentelasten ten bedrage van € 17.500 te dekken uit de programmagelden Leefomgeving van de Toekomst.

Samenvatting van het voorstel

Het college stelt de raad voor om actief deel te nemen in een op te richten ontwikkelentiteit voor de ontwikkeling van windenergie in het energiegebied Almelo–Tubbergen–Twenterand (ATT) door een kapitaalstorting van maximaal EUR 500.000,-. Deze storting zal plaatsvinden als blijkt dat dit nodig is om zo 50% lokaal maatschappelijk eigendom in de ontwikkeling mede mogelijk te maken.

Voor 15 april 2025 moet voor dit gebied een projectaanvraag ingediend zijn bij de provincie voor de ontwikkeling van maximaal 6-10 windturbines.

Na de ontwikkelfase kan worden besloten of deelname aan de bouw- en exploitatiefase wordt voorgezet.

Aanleiding voor het voorstel

Openstelling van het venster en bundelen van initiatieven

Op 9 oktober 2024 heeft de provincie in haar provinciaal beleid de zoekgebieden voor het plaatsen van windturbines vastgesteld. Dit beleid geldt per 1 november 2024. Van 15 oktober 2024 tot en met 15 april 2025 kunnen initiatiefnemers voor de ontwikkeling van windturbines voor het provinciaal voorkeursgebied ATT hun projectvoorstel indienen bij de provincie voor maximaal 6-10 windturbines. Het is dus noodzakelijk dat er voor 15 april 2025 een gezamenlijk bod is ingediend bij de provincie.

Nu steeds duidelijker wordt wie mee wil doen in het gebied, wordt ook de vraag gesteld welke rol de gemeenten voor zichzelf zien.

Beoogd resultaat van het voorstel

De raad heeft bij de vaststelling van het gemeentelijke windbeleid (december 2023) aangegeven bij de ontwikkeling van windturbines een zo groot mogelijk aandeel lokaal maatschappelijk eigendom te willen met een minimum van 50%.

Om dit te bereiken is het van belang dat energiecoöperaties in de positie kunnen komen om een rol te spelen bij de ontwikkeling van windturbines in het ATT-gebied.

Door deze kapitaalstorting in de ontwikkelentiteit te doen, wordt het realiseren van het lokaal (maatschappelijk) eigendom bij het windenergieproject ATT mogelijk gemaakt.

Argumentatie

Deelname maakt lokaal (maatschappelijk) eigendom mogelijk

Coöperaties hebben geen kapitaal en hebben daardoor niet de mogelijkheid om deel te nemen aan de ontwikkeling van windturbines in het energiegebied ATT.

De gemeente heeft deze toegang tot kapitaal wel.

Als de gemeente deelneemt in de ontwikkelentiteit kan vanaf het begin de publiek-maatschappelijke ontwikkelwaarde geborgd worden. Vervolgens kan het gemeentelijke aandeel worden overgedragen aan de energiecoöperatie(s) tegen nader te bepalen voorwaarden. Als we niet deelnemen in de ontwikkelentiteit is

het waarschijnlijk dat private ontwikkelaars de windturbines gaan ontwikkelen, waarbij het lokaal maatschappelijke eigendom en zeggenschap niet vanzelfsprekend geborgd is. Het blijft mogelijk dat partijen zonder deelname van de gemeente(n) een aanvraag indienen. Er is namelijk sprake van een afhankelijkheid van de grondeigenaren en ontwikkelaars met grondpositie, omdat de ATT-gemeenten en de energiecoöperaties zelf geen grondposities hebben in het zoekgebied. In dat geval zal er uiteraard geen kapitaalstorting plaatsvinden. Daarnaast bestaat er in theorie de kans dat het lokaal maatschappelijk eigendom buiten de gemeente(n) om tot stand wordt gebracht. Ook in dat geval zal er geen kapitaalstorting plaatsvinden.

Deelnemen in de ontwikkelfase

Het proces om te komen tot windturbines bestaat uit drie hoofdfasen; de ontwikkelfase, de bouwfase en de exploitatiefase. U wordt voorgesteld om deel te nemen in de ontwikkelfase.

Per hoofdfase kunnen initiatiefnemers overwegen om deel te nemen aan de volgende fase. Door deel te nemen aan de ontwikkelfase, wordt niet automatisch deelgenomen aan de bouw- en exploitatiefase. Na de ontwikkelfase kan worden besloten of deelname aan de bouw- en exploitatiefase van het ATT-project wordt voortgezet. Voor deze keuze zal expliciet gevraagd worden om een raadsbesluit.

Als na de ontwikkelfase niet wordt deelgenomen aan de volgende fase, kunnen de rechten van de vergunning worden overgedragen. Om minimaal 50% lokaal eigendom te blijven nastreven, kunnen deze rechten worden overgedragen aan een lokale energiecoöperatie.

In de komende periode wordt nader onderzocht welke structurering van deze entiteit het beste past om de doelstelling voor het lokaal maatschappelijk eigendom te bereiken.

Voldoet aan Nota verbonden partijen

De deelname van de gemeente aan de ontwikkelentiteit zal worden vormgegeven conform de Nota Verbonden partijen die in 2019 door de raad is vastgesteld.

De keuze voor de vormgeving van de entiteit wordt nader uitgewerkt en zal aan het College van B&W worden voorgelegd.

Het voorstel is in lijn met eerder vastgesteld beleid

Bij de vaststelling door de raad van het 'Gezamenlijk Ontwikkelkader ATT wind' is besloten dat minimaal 50% lokaal eigendom het uitgangspunt is, waarbij gestreefd wordt naar 100% lokaal eigendom in het energiegebied ATT.

Deelname biedt medebeslissingsbevoegdheid

De ATT-gemeenten en energiecoöperaties zoeken de samenwerking met ontwikkelende partijen, grondeigenaren en hun vertegenwoordigers om gemeenschappelijk de ontwikkeling publiek-privaat vorm te geven.

Door deelname aan de ontwikkelentiteit heeft de gemeente medezeggenschap binnen de PPS. Dit betekent dat de gemeente al vanaf de ontwikkelfase mee mag beslissen over technische uitgangspunten van de windontwikkeling. Denk hierbij aan het zoveel mogelijk voorkomen van eventuele gezondheidseffecten en overlast. Daarbij is er sprake van een afhankelijkheid van de grondeigenaren en ontwikkelaars met grondpositie, omdat de ATT-gemeenten en de energiecoöperaties zelf geen grondposities hebben in het zoekgebied.

Juridisch is lokaal eigendom niet afdwingbaar

Hoewel de provincie heeft toegezegd dat zij extra aandacht zal vragen voor lokaal eigendom bij de planvorming, is het juridisch geen hard criterium bij de beoordeling van initiatieven. De wijze waarop lokaal (maatschappelijk) eigendom wordt vormgegeven en de positie van gemeenten en energiecoöperaties zijn dus vooral afhankelijk van de uitkomsten van de onderhandeling met de grondeigenaren en ontwikkelaars.

Een actieve rol brengt financiële risico's met zich mee.

Door een kapitaalstorting te doen, wordt er financieel geïnvesteerd in de ontwikkelfase van een windenergieproject. Het is op voorhand niet zeker of dit project daadwerkelijk tot realisatie zal leiden. Daarmee is het gestorte kapitaal risicodragend.

Participatie samenleving

In de afgelopen periode zijn we in nauw contact geweest met lokale energiecoöperaties en (de vereniging van) grondeigenaren.

Externe communicatie

Na besluitvorming worden de direct betrokkenen, zoals de PPS-partners (ontwikkelaars, coöperaties, waterschap etc.) geïnformeerd. Daarnaast wordt er een nieuwsbericht geplaatst op www.tubbergen.nl/energiegebied-att en zal het bericht worden opgenomen in de gezamenlijke ATT-nieuwsbrief.

Financiële paragraaf

De totale kosten voor de ontwikkelfase van een windontwikkeling van deze omvang bedragen naar verwachting ongeveer 3 miljoen euro. Bij een verhouding van 50/50 publiek/privaat zal de helft, namelijk 1,5 miljoen euro, door commerciële of grondgebonden initiatiefnemers moeten worden gefinancierd. Daarnaast is financiering nodig om 50% lokaal maatschappelijk eigendom te bereiken. Dit zal dan door de drie gemeenten moeten worden gefinancierd. Hiervan uitgaande is het Tubbergse aandeel maximaal EUR 500.000,-.

U wordt daarom voorgesteld om maximaal EUR 500.000,- ter beschikking te stellen als kapitaalstorting in een nog op te richten ontwikkelentiteit voor windontwikkeling ATT. Deze kapitaalstorting zal als deelneming worden geactiveerd op de balans. Het is op voorhand niet zeker of dit project daadwerkelijk tot realisatie zal leiden. Daarmee is het gestorte kapitaal risicodragend. Dit risico wordt meegenomen in de paragraaf weerstandsvermogen. Daarnaast is er sprake van rentelasten. Uitgaande van het huidige rentepercentage is dit naar schatting EUR 17.500,- per jaar. Dit wordt gedekt uit de programmagelden Leefomgeving van de Toekomst.

Uitvoering

Na besluitvorming wordt gestart met het vormgeven van de ontwikkelentiteit en de PPS. Parallel daaraan wordt, voor 15 april 2025, door het consortium van beoogde PPS-partners een projectvoorstel voor het energiegebied ATT ingediend bij de provincie Overijssel binnen de door de provincie gestelde kaders. De provincie zal dit projectvoorstel samen met eventuele andere projectvoorstellen voor dit gebied beoordelen. Wanneer dit projectvoorstel het beste scoort, kan vervolgens de vergunningaanvraagprocedure worden gestart. Rond dat moment ontvangt u een voorgenomen collegebesluit voor wensen en bedenkingen. Dit besluit betreft onder meer de oprichting van de entiteit, met onder andere de daarbij behorende verantwoordelijkheden, zeggenschap, exitstrategie/ontbinding, de governance en de statuten. Na definitieve besluitvorming in het college vindt de kapitaalstorting in de entiteit plaats.

Evaluatie

Het proces om te komen tot windturbines bestaat uit drie hoofdfasen; de ontwikkelfase, de bouwfase en de exploitatiefase. U wordt voorgesteld om deel te nemen in de ontwikkelfase.

Per hoofdfase kunnen initiatiefnemers overwegen om deel te nemen aan de volgende fase. Door deel te nemen aan de ontwikkelfase, wordt niet automatisch deelgenomen aan de bouw- en exploitatiefase. Na de ontwikkelfase kan besloten worden of deelname aan de bouw- en exploitatiefase van het ATT-project wordt voortgezet. Voor deze keuze zal u expliciet een voorstel worden gedaan.

Harmonisatie Dinkelland-Tubbergen

Niet van toepassing, dit voorstel geldt alleen voor de gemeente Tubbergen.

Burgemeester en wethouders van Tubbergen,

de secretaris

de burgemeester

ing. J.L.M. Scholten

drs. A.H. Postma

Raadsbesluit

Datum: 28 januari 2025
Nummer: 9 B
Onderwerp: Mogelijke deelname windontwikkeling energiegebied ATT

De raad van de gemeente Tubbergen,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 10 december 2024, nr. 9A;

gelet op het advies van de raadscommissie van 14 januari 2025;

gelet op de gemeentewet;

besluit:

1. In te stemmen met een actieve rol door mogelijke deelname van de gemeente aan de Publiek Private Samenwerking (PPS) in de ontwikkelfase voor windenergie in het energiegebied Almelo–Tubbergen–Twenterand (ATT) om zo lokaal (maatschappelijk) eigendom te realiseren in dit gebied.
2. In te stemmen met het beschikbaar stellen van maximaal EUR 500.000,- als kapitaalstorting in een nog op te richten ontwikkelentiteit voor windontwikkeling ATT en deze kapitaalstorting als deelneming te activeren op de balans.
3. De hiermee gepaard gaande rentelasten ten bedrage van € 17.500 te dekken uit de programmagelden Leefomgeving van de Toekomst.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 28 januari 2025

De raadsgriffier,

De voorzitter,